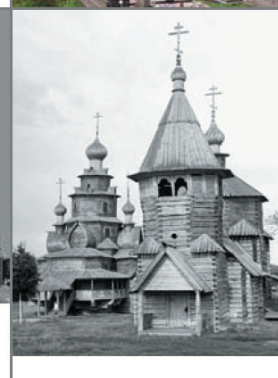
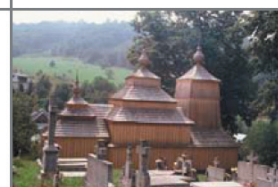
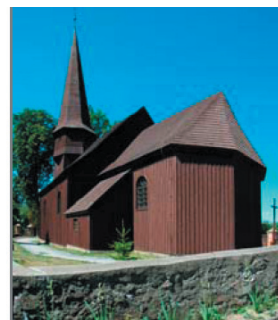

Dřevěné a hrázděné kostely a zvonice

Dřevěný kostel (kaple)

Stavby, jejichž konstrukce je roubená, sloupová, případně rámová. Zevně mohou být bedněny či pobity šindelem (nověji plechem). Nepodstatný díl objemu stavby může být zděný či hrázděný (jedna ze stěn, předsíň apod.).

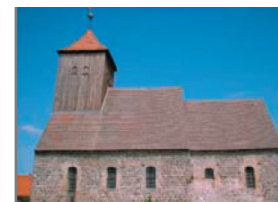
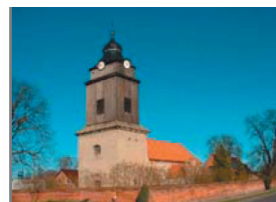

Polodřevěný kostel (kaple)

Některá ze základních půdorysných částí kostela (presbytář či loď) je dřevěná, zbytek zděný (cihla, kámen). Netýká se věží (viz dále).

Kostel (kaple) s dřevěnými částmi

Dřevěná je pouze dílčí část hmoty kostela, nejčastěji horní část věže (případně i jen nejvyšší patro), dále nástavby věží (či westwerků), střešní věže („Dachturn“ – vyrůstající z krovu lodi), předsíň, štít, jedna ze stěn apod.

Hrázděný kostel (kaple)

Stavby, jejichž konstrukce je hrázděná (rámová). Výplně rámu jsou vyplněny mazaninou či zdivem. Nepodstatný díl objemu stavby může být zděný či dřevěný.

Polohrázděný kostel (kaple)

Některá ze základních půdorysných částí kostela (presbytář či loď, případně nástavba celého kostela) je hrázděná, zbytek zděný (cihla, kámen). Netýká se věží (viz dále).

Kostel (kaple) s hrázděnými částmi

Hrázděná je pouze dílčí část hmoty kostela, nejčastěji horní část věže (případně i jen nejvyšší patro), dále nástavby věží (či westwerků), střešní věže (Dachturn – vyrůstající z krovu lodi), předsíň, štít, jedna ze stěn apod.

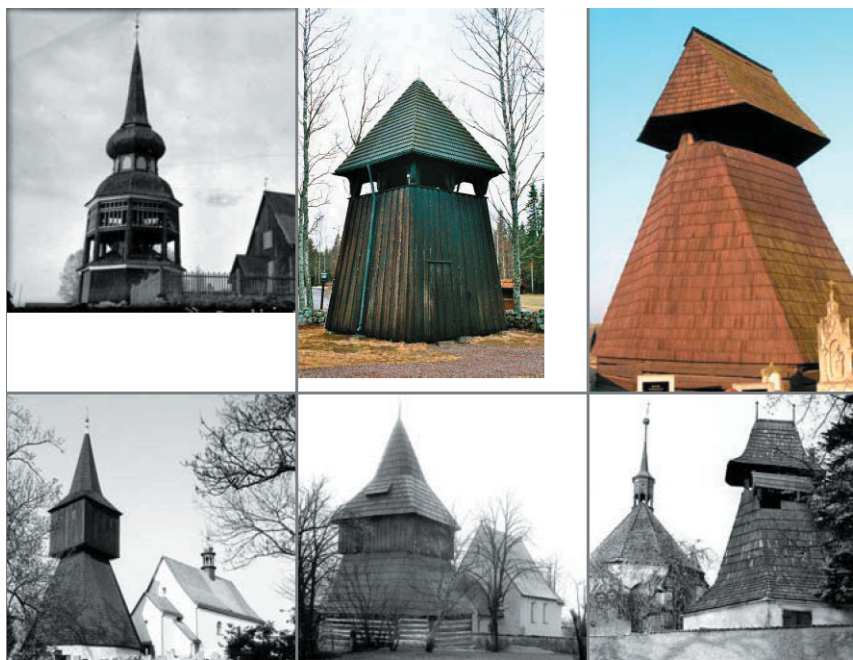
Analogicky, ale spíše teoreticky se může vyskytnout kombinace dřevěných a hrázděných částí či prvků.

Dřevěná zvonice

Zvonice (obecně) jsou stavby sloužící především pro zavěšení zvonů a zvonění. Zvonice vždy stojí vůči kostelu samostatně, ve větší či menší vzdálenosti od něj. Stojí v areálu kostela (obvykle venkovského), nebo alespoň ve funkční souvislosti s ním. Konstruční i tvarové řešení zvonice je velmi pestré. Vlastní konstrukce je obvykle rámová či sloupová, plášť je obvykle kryt šindelem či bedněním, případně je volný. Pouze v některých zemích (Rusko, Norsko) se uplatnila též roubená konstrukce zvonice.

Do tohoto stavebního druhu neřadíme obecní zvoničky a zvonice. Jde o stavby sloužící sice obdobnému účelu (zvonění), ale nesouvisející s kostelem. Obvykle jsou také podstatně menší (až po formu pouhé vidlice). Stojí obvykle na návších či na jiném místě vesnice.

Dřevěná zvonice přistavěná

Zvonice, která je sice konstrukčně samostatnou stavbou, ale z nějakého důvodu byla postavena přímo ke stěně zděného či hrázděného kostela, nebo do těsné blízkosti. Zvonice si obvykle zachovává rozložitější proporce (nemá tedy podobu typické věže). Analogicky lze o přistavěných dřevěných zvonících hovořit i v případě dřevěných kostelů.

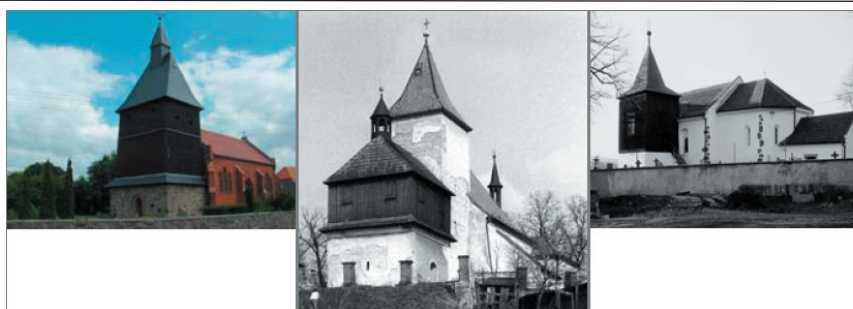
Polodřevěná zvonice

Zvonice, jejíž spodní část (přízemí, případně i vyšší patra) je zděná, horní část dřevěná (nejčastěji rámová, zevně bedněná). Zvonice může sloužit též jako brána do areálu kostela.

Polodřevěná zvonice přistavěná

Analogický případ jako výše, zvonice je však připojena přímo ke stěně kostela, nebo do těsné blízkosti. O zvonici lze mluvit jen tehdy, pokud má stavba rozložitější proporce charakteristické pro zvonici. V ostatních případech jde o polodřevěné věže

Hrázděná zvonice

Zvonice, jejíž stěny jsou hrázděné (rámové). Výplně rámu jsou vyplněny mazaninou či zdivem.

Hrázděná zvonice přistavěná

Analogický případ jako výše, zvonice je však připojena přímo ke stěně kostela, nebo do těsné blízkosti. O zvonici lze mluvit jen tehdy, pokud má stavba rozložitější proporce charakteristické pro zvonici. V ostatních případech jde o hrázděné věže. Je pravda, že stanovení hranice mezi přistavěnou zvonicí a věží je u této skupiny často dost problematické.

Polohrázděná zvonice

Zvonice se zděnou spodní částí a hrázděnou horní částí.

Polohrázděná zvonice přistavěná

Analogický případ jako výše, zvonice je však připojena přímo ke stěně kostela, nebo do těsné blízkosti. O zvonici lze mluvit jen tehdy, pokud má stavba rozložitější proporce charakteristické pro zvonici. V ostatních případech jde o věže. Je pravda, že stanovení hranice mezi přistavěnou zvonicí a věží je i u této skupiny často dost problematické.

Hrázděná a dřevěná zvonice

Zvonice má hrázděnou dolní část a dřevěnou (bedněnou) horní část. Výjimečný případ.

Hrázděná a dřevěná zvonice přistavěná

Analogický případ jako výše, zvonice je však připojena přímo ke stěně kostela, nebo do těsné blízkosti. O zvonici lze mluvit jen tehdy, pokud má stavba rozložitější proporce charakteristické pro zvonici. V ostatních případech jde o věže. Je pravda, že stanovení hranice mezi přistavěnou zvonicí a věží je i u této skupiny často dost problematické.

Zděná zvonice

Stavba, přesněji její stěny, je zděná. Jde o typologicky velmi pestrou skupinu. Kromě věžovitých staveb zahrnuje i tzv. paravanové zvonice (zvonové stěny). Zděné zvonice jsou sledovány kvůli podchycení fenoménu samostatně situovaných zvoníc a v kontextu rozšíření dřevěných zvoníc.

© Text Karel Kuča, Společnost pro výzkum dřevěných kostelů a zvoníc
(The Society for the Research of Wooden Churches and Belltowers,
Gesellschaft für die Forschung der Holzkirchen und Glockentürme),
2007

Materiál je zpracován pro interní potřebu Společnosti, není určen
k veřejnému rozšiřování, neboť jsou v něm použity i obrázky získané
z webových stránek.